СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 174. Джерзі Сиґі, Н. Дж., четвер, 29-го липня, 1937 VOL. XLV. No. 174. Jersey City, N. J., Thursday, July 29, 1937. THREE CENTS

ПЛЯН РЕФОРМИ НИЖЧИХ СУДІВ ОПРАЦЬОВАНИЙ

ВАШИНГТОН. — Судейський комітет сенату вже викінчив плян реформи нижчих судів, ухвалив його та предложив повній палаті сенату.

Цей плян обмежує вживання судами заборон, право признавати ухвали конгресу неконституційними та приспішує апеляційну процедуру.

Завзяті прихильники первісного пляну Рузвелта збираються відновити боротьбу за цей плян.

КАМПАНІЯ ЗА ЗАКОН ПРО ГОДИНИ ПРАЦІ Й ЗАПЛАТУ.

ВАШИНГТОН. — У сенаті велася в вівторок завзята дебата за проект Блека й Конерія про довжину дня праці й заплату.

Опозиція сенаторів була замітна головно через те, що цей проект не викликав у палаті послів ніякої опозиції. Підчас дебати в сенаті проти проекту Блека-Конерія говорили ті самі сенатори, що виступали проти Рузвелтової реформи найвищого суду.

РУЗВЕЛТ ОБОРОНЯЄ РОБІТНИЧУ РАДУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт виступив проти закиду деяких членів конґресу, що, мовляв, Краєва Рада Робітничих Відносин стоїть під впливом комуністів.

Президент заявив на пресовій конференції, що він старається, щоб усякі урядові бюра займали у відносинах між підприємцями й робітниками безсторонне становище.

ФОРДІВ АДВОКАТ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ТРАКТУВАННЯ СЕБЕ ЯК „КОНОКРАДА".

ДІТРОЙТ. — Луис Коломбо, головний адвокат Фордової Моторової Компанії, запротестував на переслуханні перед Краєвою Радою Робітничих Відносин проти невідповідного трактування його Радою.

Адвокат каже, що Рада трактує його як конокрада.

СПЕЦІЯЛЬНА СЕСІЯ ДЛЯ СПРАВИ ПІКЕТ.

ЛЕНСИНҐ (Мішиґен).—Ґубернатор Френк Морфі заповів скликання спеціяльної сесії стейтової леґіслятури на те, щоб розглянути ревізію мішиґенського стейтового закону про промислові відносини, котрого один уступ забороняє пікетування фабрик, що не працюють у пікетованій фабриці.

ПРОДАЮТЬ ФАБРИКИ, ДІТКНЕНІ СТРАЙКОМ.

НЕШВИЛ (Тенесі). — Підприємство „Вашингтон Менюфектюринг Компані" постановило продати свої три місцеві фабрики, в котрих робітники страйкують іще від початку травня.

ОПРАЦЬОВУЮТЬ ПРАВИЛА ДЛЯ ВИСТАВОВОЇ ОКРУГИ.

НЮ ЙОРК. — Посадник міста Ля Ґвардія й комісар парків Роберт Мозес згодилися на плян міського закону про правила, які мають обовязувати в окрузі площі світової вистави на Флошинґ Медовз.

Цей закон має нормувати вивіски, „паркування" (стоянки авт) і забави та приємности.

УХВАЛИЛИ ГРОШІ НА ВИСТАВУ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для видатків ухвалив призначити на світову виставу в Ню Йорку з федерального скарбу 3 міліони долярів. Комітет палати послів уже згодився на цю пропозицію.

ДОЖИЛА ДО 102-ГО РОКУ.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — Пані Анна Ірелан відсвяткувала свої 102-гі уродини. Лежачи в ліжку, вона виталася з гістьми й приймала дарунки.

Вона родилася в недалекім містечку і є від 1907 року вдовою по фармері.

ЗАПАЛ ДО МУЗИКИ ШИРИТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Президент Краєвого Союзу Фабрикантів Оркестрових Інструментів каже, що серед шкільної молоді в Америці шириться зацікавлення музикою так сильно, що тепер у шкільних орхестрах у Злучених Державах грають два міліони дітей. Каже, що музика робить велику конкуренцію спортам.

УБИВ ЛЮБОВНИЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Стенлі Ален Мартин, 29-літній мужчина, жонатий і батько двох дітей, нідїхав у вівторок рано автом до двох поліцаїв у Флошинґу з хорою жінкою на сидженні коло себе. Поліція справила його до шпиталю, де лікарі ствердили, що жінка нежива. Була це пані Флоренс Джексон, 37-літня жінка біржевика, мати двох дітей.

Мартин, видно пяний, заявив детективам, що пані Джексон його любовниця й він удушив її на її просьбу.

СМЕРТЬ ВІД ГРОМУ.

Підчас громової бурі в понеділок зполудня вдарив грім у 56-літнього фармера Карла Беванса в Бренчвил, Ню Джерзі, як він вів свої коні з поля до стайні. Грім звалив на землю й оба коні. Один кінь теж згинув.

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВИ ПРИ ЗВУКАХ 100 ГОДИННИКІВ.

У лондонськім музеї дивоглядів відкриють у вересні міжнародню виставу годинників. У хвилині, в якій відкриється цей історичний огляд годинникарського мистецтва, відізветься 100 годинників, які почнуть видзвонювати цілі гами ріжних звуків.

Лондонська вистава викликала веляке зацікавлення фахівців, бо на цій виставі будуть виставлені експонати з 19 держав цілого світу. У салях музею будуть зібрані експонати-збірки, що походять з XVI. ст. або навіть і ще давніших часів. Деякі годинники мають справді багату історію. Очевидно, що на цій виставі будуть виставлені і найстарші соняшні годинники і новітні хронометри, які час одної секунди вимірюють просто з неймовірною прецизністю. Між іншими державами Швайцарія виставить прегарні годинники, які показують докладно місяці, зміни сонця та важні історичні річниці.

„ПАНТОФЕЛЬКИ" І ВАГІТНІСТЬ.

Московський учений у СССР Кусталлов подав до відома свою нову методу вчасного розпізнавання вагітности в жінок. Вона полягає на впливі сечі вагітних жінок на один з ґатунків маленьких живин з родини вимочків т. зв. „пантофельків". Коли до краплі води, в якій плавають „пантофельки", додати краплю сечі вагітної жінки, то під її впливом ці ворушкі живини зараз перестають рухатися. Цілий той процес видно, очевидно, лише під мікроскопом. Ця метода має таку перевагу над іншими методами вчасного розпізнання вагітности, що можна її скоро і дешево перевести.

СМЕРТЬ НА ДРОТАХ.

На Майдані, передмісті Замостя, склалася трагічна подія. 12-літній Ол. Млинарський пописувався перед своїми товаришами, вилазячи на стовп з проводами високої електричної напруги. На вершку стовпа хлопець запутався між дроти і погиб від електричного струму. Спалене на вуголь тіло висіло на дротах майже годину, аж прийшов електромонтер і здіймив його із стовпа.

ТРИЦЯТЬ ЛІТ БЕЗ СНУ.

В Інтра, в малім італійськім селі в Калябрії, живе жінка, яка тому 30 літ породила свого першого й одинокого сина і від того часу терпить на безсонність. Від тієї хвилини хора, яка має нині 53 роки, не заснула ні на чверть години. Лікарі не вміють вияснити цієї дивної недуги. Жінка вже така виснажена, що цими днями мусіли її відвезти до лічниці.

ЗАБОРОНА ОСНУВАТИ ЧИТАЛЬНІ В ПІДГАЄЧЧИНІ.

Підгаєцьке старство заборонило оснувати читальні „Просвіти" в селах Бокові і Мужилові. Свою заборону мотивує тим, що в Бокові до виділу новооснованої читальні ввійшли бувші виділові розвязаної в 1930 році читальні. Щож торкається оснування читальні в Мужилові, то як причину заборони подано те, що два члени виділу були карані адміністраційною владою. В обох випадках внесено рекурс до воєвідства.

ЗЛОВИЛИ ДУШОГУБА.

Нарешті вдалося львівській поліції арештувати опришка, що недавно вбив ножем м-ра Станислава Якубовського у клепарівському лісі. Не тільки дівчина, з якою він проходжувався, подала докладний опис опришка; знайшлися й інші свідки, які бачили його перед і по нападі на молоду пару. На підставі опису тих свідків поліція арештувала 26-літнього безробітного шлюсаря, Станислава Пйонтковського, що мешкав при вул. Гольдмана. Арештований випирається вини і пробує виказати своє алібі, але без успіху. Душогуба не мине заслужена кара.

БАНДИТИЗМ.

У лісі коло Пукачева (Радехівщина) бандити стріляли до двох купців, які їхали фірою, і вбили одного коня, а другого зранили; опісля втекли, сполошені криком. У Брідщині зловили 2 бандитів з небезпечної шайки, що від минулого року оперувала в сусідніх повітах. Місцеве населення не вказало поліції криївки бандитів, бо боялося пімсти. — У Майдані (Станиславівщина) злодії вломилися до церкви і вкрали більшу кволу грошей.

ВОГНІ ГОРЯТЬ.

У Вербові, бережанського повіту, хтось підпалив загороду господаря Гринька Іванцева, що згоріла до тла. Вогонь знищив також хату Насті Федчишин. — В Дунаєві, перемишлянського повіту, згоріло господарство М. Бліха з живим і мертвим інвентарем. — В Журавинцях згоріли будинки Костя Загородного. — Над Яворівщиною перетягла громовиця. В селі Молошковичах від удару грому згоріло 13 господарських будинків. В Новосільцях, пов. Сянік, згоріло 15 господарств з інвентарем. — В Дитятині, рогатинського повіту, вибухла в полудне пожежа і знищила 9 господарств з мертвим інвентарем. Пожежу спричинив 7-літній хлопець, що бавився сірниками і підпалив шопу. — В загороді Л. Свентоневського в Стефанівці, калуського повіту, вибухла пожежа, що знищила мешкальний дім та інші господарські будинки. В стайні згоріла корова, дріб і живий інвентар. Вогонь повстав з підпалу. — В Креховичах, пов. Долина, у лісі Вл. Терлецького згоріло 6 моргів молодих деревець. Вогонь повстав від папіроски, киненої в суху траву. — У Туркотині, пов. Перемишляни, згоріла хата Михайла Стельмаха та хата і будинки двох сусідніх господарів.

ЖИТТЯ ЧЕРЕЗ ВОЛОССЯ.

Джозеф Колі, 55-літній фармерський робітник у Бордертавн, Ню Джерзі, пострілив з револьвера свою жінку, посварившися з нею за те, що вона острига по модньому волосся. Потім забіг до стодоли й вистрілом з револьвера в голову поклав себе трупом.

ГРАБІЖНИЦЬКЕ ВБИВСТВО.

На дорозі Обертин-Виноград, біля місцевости Балагурівка, коломийського повіту, знайшли в ночі тіла двох мужчин. Обох застрілено крісовими кулями, як свідчили луски з набоїв, знайдені оподалік. Поліція ствердила, що вбитими є 27-літній Герш Айзенштайн і 55-літній Гершон Гайстретер. Оба вони верталися з ярмарку в Заболотові, де продали кілька штук худоби і правдоподібно мали при собі гроші, які їм зрабовано. Душогуби застрілили також коня.

ВОЗНИЙ КОМПОЗИТОРОМ І АВТОРОМ ОПЕРЕТКИ.

Атенський театр виставив у другій половині червня веселу оперетку „Грецький памятник". Творцем прегарної мельодії відомої оперетки „Пташник з Тиролю" був урядовець у віденськім міністерстві освіти, Целлер. Мельодію до нової грецької оперетки, що її приняла театрально-музична критика дуже прихильно, скомпонував возний атенської хліборобської палати, Скіндрас. Лібретто написав на підставі реґіональних леґенд товариш Скіндраса, молодий возний з міністерства хліборобства, Любікас. На премієрі публика домагалася, щоб на сцену вийшли оба возні, автори оперетки, які стали тепер найпопулярнішими людьми у столиці Греції. Нова оперетка має величезний успіх і кожного вечора заповнює атенський театр глядачами.

РАДА НА ЦИГАНІВ.

Болгарське містечко Туровія було недавно видовищем справді дивної події. Мешканці цього міста жалувалися від довшого часу на язву циганів, які, не зважаючи на заборону, ночували в парках, садах і навіть у городах, положених безпосередньо в сусідстві помешкань.

Цигани відповідали на всі пересторогй клинами та заявляли, що дуже радо заміняються місцем під голим небом на нічліг у домах та у вигідних постелях. Обурений постійними клинами бурмистр рішив покарати циганів.

Одної гарячої червневої ночі уладив він на них облаву. До місцевих арештів спровадили більше як 40 циганів. На другий день у популудневих годинах у присутности всіх мешканців відбувся суд, а потім „екзекуція". Чотирьом найстаршим циганам, яких уважали провідниками циганської ватаги, обтяли прилюдно волосся. До цієї символічної кари приглядалася юрба цікавих, а стрижій за кілька хвилин обемушили буйні чуприни циганських ватагів.

Після цих демонстраційних пострижин цигани винеслися з містечка, а інші ватаги обминають далеко це негостинне місто.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА РОЗПОЧАЛАСЬ

ШАНГАЙ. — Японська армія розпочала в околицях Піпінгу справжню війну з китайською армією. Японці заатакували китайський полк літаками, танками й артилерією. Після короткої боротьби вони знищили до тла цілий полк, а також обернули частину міста в руїни. Китайський нанкінський уряд спішить з посилкою війська у ці околиці. Він рішений продовжати боротьбу з японцями. Одначе знавці твердять, що Китай не має ніяких шанс удержатися проти Японії, хоч чисельно він чотири рази більший від Японії, а то тому, що він не має належного технічного вивінування. Передбачають, що та війна скінчиться скоро і після неї Японія знов простягне свої впливи над свіжою частиною Китаю, подібно як це вона колись зробила з Кореєю, а згодом із Манджурією. Японський уряд твердить, що він не має далекойдучих плянів у Китаю. Три держави, Анґлія, Франція й Америка, вислали до воюючих сторін ноти з апелем припинити воєнні кроки.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА ЕСПАНСЬКОМУ ФРОНТІ.

ЕНДАЄ (Франція). — Біля Мадриду, в околиці Брунет, ведуться далі завзяті бої між революційними військами і лівими. Перші осягають перемоги. Вони знищили цілковито дві ворожі бриґади і посуваються вперед. Також узяли багато воєнного матеріялу і 600 бранців. Штаб червоної армії твердить, що наступ військ ґен. Франка вичерпується і скоро ліві війська перейдуть у наступ.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ОХОЛОДЖЕННЯ.

ВАРШАВА. — Польсько-німецька дружба, яка запалилася була пару літ тому на короткий час, але зараз почала знов спадати в температурі, тепер зійшла майже до зера. В польськім соймі перейшов закон, на основі якого до Горішнього Шлеську будуть примінювати такі самі міри кольонізації й польщення, як і до українських земель. На цьому потерплять тамошні німці, що їх тепер до певної міри охороняв польсько-німецький договір. Вкупі з переголосуванням цього закону появилися в польській пресі голоси, які в бік Німеччини кидають непривітні заміти за те, що, мовляв, німці винародовлюють тих поляків, що лишилися в границях німецької держави.

НІМЕЧЧИНА НАКЛАДАЄ РУКУ НА ЗБІР ЗБІЖЖЯ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд, подібно як у Совєтах, наклав руку на сьогорічний збір пшениці й жита. Всі хлібороби мусять віддати вимолочену пшеницю урядові, залишаючи собі тільки на життя та на засів. До цього кроку була змушена Німеччина браком харчів та труднощами купувати їх за кордоном.

ПОЛЬСЬКА „ВИЩА" КУЛЬТУРА В ПРАКТИЦІ.

ЛЬВІВ. — Львівські українські часописи подають такий факт: „До Ціневи, пов. Долина, приїхала польська шкільна кольонія. Трапилося, що попривчительку з цеї кольонії переходила 13-літня дівчинка, Павлина Данилів, та поздоровила її принятим привітом: „Слава Ісусу Христу". На це згадана вчителька відворкнула: „Поведз то псу". Така відповідь викликала в селі зрозуміле обурення. Громадяни звернулися до поліції, щоб потягнула згадану вчительку до відповідальности за знеругу релігії. Але поліція цього не зробила, тільки закинула тим людям, що скаржилися, вороже відношення до згаданої кольонії".

ЦІКАВІ ЗНАХОДИ В КРИЛОСІ.

ЛЬВІВ. — На терені княжого города Галича веде наш відомий учений д-р Я. Пастернак четвертий рік розкопи, яких кошти покриває митрополит Шептицький. Ті розкопи цього року дали прямо сензаційні вислідки. Серед могутніх фундаментів великої будівлі з княжих часів показався несподівано саркофаг, викутий з одного великого каменя, а в ньому кости мужчини, розкидані та ограблені мабуть іще за татарських часів. У таких домовинах у Києві ховали звичайно лише пануючих князів. Біля домовини був гріб визначної жінки з діядемом на чолі, гаптований золотими нитками. Дальші праці біля розкопів тих цінних для нашої історичної традиції памяток є в повному ході.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПИСЬМЕННИК ПРО СОВЄТИ.

ПАРИЖ. — Французький письменник Андре Жід, що колись був гарячим прихильником Совєтів, поки не відвідав СССР, опублікував тепер свою другу книжку, в якій гострими словами таврує совєтську диктатуру. Першу книжку він назвав „Поворот із СССР", а другу „Ретуші". У цій другій він безпосередньо говорить: „Закидаю Совєтам, що завертають нам голови, представляючи положення робітників у Совєтах як гідне заздрости. Нашим комуністам закидаю, що обрізували свідомо, чи несвідомо, робітників".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3. 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРАҐІЧНА ЗАЯВА

Подаємо в цьому числі повний текст комунікату, що його видала Краєва Нарада УНДО на своїх нарадах 3-го липня цього року. Цю заяву видала партія, що вважає себе найбільшою партією, чи навіть представницею більшости українського громадянства, — УНДО. Що УНДО є найбільшою політичною українською партією під Польщею, це можна признати, але чи вона тепер представляє більшість українського громадянства, в це можна сумніватися. Ці сумніви зроджуються саме при читанні цього комунікату.

Комунікат виходить із заложення, що більшість українського громадянства під польською окупацією стоїть на становищі наладнання польсько-українських взаємин на засадах „забезпечення обом народам на етноґрафічних українських землях у Польщі свобідного культурного й господарського розвитку і створення там якнайсприятливіших умовин до мирної праці". У цих словах не важко вичитати далеко йдучі ідеольоґічні уступки, які суперечать ідеалам, голошеним цею ґрупою від її заложення. Заяви того роду можнаб іще зрозуміти, якби це була партія явних опортуністичних, як це звичайно називається, практичних політиків у заміну за конкретні й реальні уступки. Тимчасом УНДО зуживає саме більшу частину свого комунікату на те, щоб доказати фактами, що друга сторона виходить із зовсім іншого заложення супроти українського народу, але не заложення наладнання взаємин і мирної співпраці.

На тлі такого становища польського уряду й цілого польського громадянства до українського народу давати українській суспільності моральні лекції проти саботажів, підпалів і вбивств, осуджувати їх, дерти з їх приводу на собі одіж і сипати попіл на голову випадає хіба гістерикам, яким не місце в ніякій політиці, а не українській політичній партії. Чого дібється такою заявою „найбільша українська партія"? Із „саботажниками" її й так ніхто щиро не ідентифікує, а нещиро далі буде ідентикувати всякий польський політикан, якому цього буде треба.

Комунікат кінчиться закликом до „відповідальних польських чинників" заспокоїти мінімальні потреби українського народу та закликає українську парляментарну репрезентацію до безпереривної боротьби за реалізацію українських постулятів у Польщі. Але чи не доказують усі подані самим комунікатом факти, що польські відповідальні чинники цих мінімальних потреб заспокоювати не думають і що українська парляментарна репрезентація ніякої справжньої боротьби за їх сповнення вести не може?

Комунікат може хіба ще раз ствердити те, що всі вже давно й так знають. Якщо він у когось може зродити неоправдані надії, то він шкідливий, бо пустими надіями відводить від реальної життєвої боротьби.

РЕЗОЛЮЦІЇ КРАЄВОЇ НАРАДИ УНДО

КОМУНІКАТ.

Краєва Нарада УНДО з дня 3. липня 1937 р., зложена з представників партійних орґанізацій у краю, членів Центрального Комітету й Української Парляментарної Репрезентації, познайомившися всесторонньо з теперішнім положенням українського народу в Польщі, прийняла такі постанови:

1) За час від 1935 р. по нинішній день стоїть українська політична репрезнтація разом із більшістю українського громадянства на становищі наладнання польсько - українських взаємин, щоб у відносинах повного правопорядку забезпечити обом народам на етноґрафічних землях у Польщі свобідний культурний та господарський розвиток і створити якнайсприятливіші умовини мирної праці. Передумовою для створення такого стану мало бути між іншими: заспокоєння покищо мінімальних українських домагань, висунених до уряду в напрямку зміни важкого адміністраційного режиму в відношенні до українських громадян і їх орґанізацій, заспокоєння слушних домагань українського населення у ділянці шкільництва; підтримки українських культурних змагань на відтинку науки, культурно - освітньої діяльности, суспільної опіки та фізичної культури; признання корисної праці українських господарських установ та справедливого приділу державних кредитів для них; припинення кольонізації призначених до парцеляції ґрунтів великої земельної власности позамісцевим елементом, а натомісць справедливої парцеляції тих ґрунтів між місцеве рільниче малоземельне і безземельне населення без огляду на його віру та народність; припинення штучної підтримки москвофільства, особливо на Лемківщині; уніфікації національної політики для всього українського населення як однородньої, орґанічної цілости не тільки в політичному, але й правному відношенні; упорядкування мовних справ і національної української номенклятури; допущення українців відповідно до їх числа в характері співгосподарів і рівновартних громадян до всіх орґанів самоуправи, ревізії дотеперішних самоуправних виборів і накінець рівновартного та рівноправного трактування всіх українських кандидатів до державно - публичних урядів та судівництва.

2) Не зважаючи на найкращу волю української політичної репрезентації й більшости українського громадянства витривати на своїх позиціях праці для нормалізації відносин, не зважаючи на важні факти далексяглої політичної ваги, виконані нашою партією і Парляментарною Репрезентацією для уґрунтування такої політики й для унаглядпення якнайблагородніших своїх мотивів і намірів для неї, як на краєвому так і на парляментарному терені — з вичислених вище українських мінімальних димагань виконано так мало, що це не стоїть у ніякому відношенні до потреб українського національного життя. А саме: на відтинку народнього шкільництва не привернено ні в одній утраквістичній чи спольонізованій школі української мови навчання; в ділянці середнього шкільництва не відновлено навіть одинокої на Поділлі державної ґімназії з українською мовою навчання в Тернополі, розвязаної в часі пацифікації 1930 р.; в ділянці високого шкільництва креовано, щоправда, одну катедру української літератури у львівському університеті, але досі її не обсаджено; при приниманні учительських сил до народніх шкіл для українських кандидатів признано непропорціонально малий відсоток у відношенні до числа українського населення і новокреованих етатів; для українських наукових, культурно - освітніх і гуманітарних установ не проявили компетентні чинники належного зрозуміння і не причинилися поважніше до підтримки їхньої праці; на господарському відтинку, за винятком дрібних кредитів для фінансових установ, державні чинники не проявили належного й річевого обєктивізму в заспокоюванні потреб українських господарських орґанізацій. Колиж проаналізувати положення кооперації, культурно - освітніх і спортових орґанізацій на місцях, то державна адміністрація в останньому році нерідко послуґувалася супроти них адміністраційними засобами, щоб таким чином гальмувати їхню діяльність.

Про однородну суцільну національну політику у відношенні до всього українського народу в Польщі нема мови. Кожне воєвідство і навіть кожне старосто веде її інакше. Крім того існує засаднича інша політика у відношенні до українців на Волині, інша на теренах Східньої Галичини, а ще інша на Лемківщині, де сильно піддержується москвофільство, а робиться перешкоди і переслідується українську орґанічну працю. Справи мовні з погляду забезпечення прав української мови, заґарантовані конституцією й окремими законами, не упорядковані. Таксамо не поладнана справа національної української номенклятури.

Парцеляцію переводиться у кольонізаційних цілях. Українським селянам, що хочуть набути землю з парцеляції, радиться перехід на римо-кат. обряд і зміну народности, а з правила до участи в парцеляції не допускається.

На відтинку консолідаційних змагань українського народу роблять ріжні польські чинники розкладову роботу, як наприклад намагаються винароднювати українську культурою, походженням і вірою українську шляхту. Справу інституту „Народній Дім", величезної культурної фондації українського народу, полагоджено так, що господарем установи став репрезентант Банку Господарства Краєвого, польської народности, а члени т. зв. Виділу „Народнього Дому" мають у справах санації відносин та господарки майном тільки дорадчий голос.

На відтинку самоврядування не змінилося за останні два роки нічосго, а навпаки, положення останньо поґіршилось, що унаглядніюється між іншим у звільнюванні і так мінімального числа українців із праці в самоуправних орґанах. Дуже мало посунулась і справа приймання українців до державних урядів, а в судівництві навіть погіршилась.

3) Усі вичеслені факти причинюються до того, що в українському громадянстві росте розчарування до політики нормалізації та поглиблюється нідовіря до добрих інтенцій і намірів відповідальних державних чинників щодо поправи польсько-українських відносин. Такий стан настроїв серед українського громадянства оправданий також і тим, що польське громадянство Східньої Галичини у величезній своїй більшості, подекуди навіть за участю місцевих урядових і військових чинників, ставиться зовсім неґативно до самої ідеї нормалізації, що унагляднилось у численних ухвалах усяких зборів і зїздів на терені Східньої Галичини, на яких мобілізує свої сили з недвозначним наміром і під гаслами перекреслити нормалізацію та повести супроти українського населення політику гнету й поборювання всіх українських національно-творчих змагань.

4) У таких відносинах легко може витворюватися серед населення психольоґічне підложжя, пригоже для розкладової роботи всяких посторонніх аґентур, і можуть у маловироблених та недосвідчених середовищах родитись жалюгідні акти розпуки чи реакції на невідрадну дійсність.

Краєва Нарада УНДО, занепокоєна та стривожена вістками з краю про филю неспокоїв на терені деяких місцевостей, які проявились актами саботажів, підпалів і навіть убивств, якнайрішучіше всі ці акти та їх спричинників осуджує.

5) Виходячи з непорушного переконання, що всякі акти саботажів на українських етноґрафічних землях вимірені в першій мірі проти найжиттєвіших інтересів українського народу, його консолідаційних зусиль і конструкційної праці та обраховані на користь усіх ворогів українського народу, Краєва Нарада УНДО вважає, що обовязком усіх свідомих українських національних чинників є активно протиставитись і розкладовій роботі всяких ворожих нам чинників і тимбільше всяким актам саботажів та насильства.

6) Одночасно Нарада рішуче протестує проти стосування засади збірної відповідальности до українського населення за невідповідальні вчинки одиниць.

7) В імя спільного добра, в імя спокою та мирної праці на всіх етноґрафічних українських землях у Польщі Краєва Нарада УНДО закликає відповідальні польські державні чинники до заспокоєння висунених Українською Парляментарною Репрезентацією мінімальних потреб українського народу, а Українську Парляментарну Репрезентацію до безпереривної боротьби за реалізацію українських національних постулятів у Польщі.

8) Краєва Нарада УНДО вважає, що нехтування українських навіть мінімальних постулятів польськими державними чинниками і непримирне відношення більшости польського громадянства до українських національних змагань у теперішніх незвичайно важких і скомплікованих, як внутрішніх так і міжнародніх відносинах, може бути джерелом поважного лиха й шкоди не тільки для обох народів, але й для польської держави, а це при непотрібному напружуванні й загострюванні польсько - українських відносин може вийти на користь тільки комусь третьому.

9) Краєва Нарада УНДО стверджує, що тільки всестороння розбудова нашої власної сильної національної орґанізованости на всіх ділянках суспільного життя створить єдину передумову для успішної леґальної боротьби за повноту наших прав у польській державі. Тому Краєва Нарада УНДО закликає українську суспільність до якнайбільшої аквивізації своїх ріжноманітних творчих орґанізаційних зусиль.. Зокрема Краєва Нарада УНДО закликає як Централю партії так і всі Повітові Народні Комітети УНДО у цілому краю до найбільш інтенсивного пожвавлення своєї партійної орґанізаційної праці, бо тільки спільна політична зорґанізованість громадянства створює підложжя для здорового розвитку нашого національного життя на всіх його ділянках.

ТАМАРА ВИШНІВСЬКА — УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМОВА АРТИСТКА

Фільмова карієра тягне як глибока вода. Бо й сама фільма біжить наче струя, бистра, рвучка, мінлива, невертальна.

Кожний метр химерної, нестійкої, змінної кіно-стрічки приносить нові події, міняє людей, створює інші моменти, конфлікти, випадки, ситуації.

така, як та біжуча фільмова стрічка — є теж фільмова карієра: важка, приманлива і химерна.

А одначе скільки то молодих людей, розцвітаючих дівчат і байронічних юнаків мріє про неї. А в житті, як у забаві на відпустовій крутийці: один виграє, інший програє.

Треба мати щастя! А потім — щоб лиш відвага!

Пані Тамара-Міра Вишнівська має багато золотої радости в хризолітних очах і хоч уста — здавалось би — хотілиб сміялись іще дитинно, проте вона вже така поважна. Власне ця дивна повага!

Підіть до кіна на якусь фільму, де вона грає („Прокажена", „Ординат Міхоровський") і послухайте, що люди говорять про гру Вишнівської: Яка вона поважна, така молода і така вже 'поважна'!

Але в дійсності Тамара Вишнівська — як пересічна, гарна, молода, темпераментна жінка, а не як артистка з екрану — любить забаву і радість і сонце і свої рідні волинські сторони. В душному, закиданому раціями й реквізитами ателіє тепер така спека — така нудьга.

Пані Вишнівська глядить у вікно (ми сидимо у якійсь каваренці в середмісті), де над асфальтами великоміської вулиці цвітуть акації — весна! Артистка, сама як весна, відгортає серпанок бронзової шапочки і вдивляючись у цвітучі на дворі акації, говорить:

— На великодні Свята була я дома в батьків у Луцьку. Так приємно провела час. На Волині така розкішна весна...

— Ну, правда, а якже з вашою „американською" пригодою?

Пані Міра усміхається, бо і є чого сміятися.

Виїхала не так іще й давно з родинного міста, як незнана, молода дівчина — до далекої таємної столиці. Повернулась відомою фільмовою зіркою. І чиж можна дивуватися, що коли вступила до місцевої каварні — молодь так аґресивно намагалась її подивляти, що скло виставових шиб каварні розприслося дощенту... І чиж це не американська пригода?

Ціла карієра отої молодої дівчини з Волині, стрункої, як справжня козачка, делікатної, як її замріяний погляд — це одна велика пригода, як у правдивій казці, яка може тільки приснитися багатьом українським дівчатам на глухій українській провінції.

Зпочатку ґімназійні роки і мрії про естраду і фільму. Потім перші кроки. Танок у школі Висоцької у Варшаві, а потім несподіванка: німецький режисер забирає Тамару до Берліна, де дебютує щасліво у фільмі „Авґуст Міцний". Поворот до краю і... щоденна 16-годинна, тяжка, виснажлива праця в ателіє. Крок за кроком, день за днем, поволі, угору, до слави.

І молода українська красуня здобуває славу і розголос небувало швидко. З кожним днем зростає й грубшає її пресовий альбом з десятками блискучих рецензій. А скільки в неї листів!

— Я дбайливо — каже артистка — переховую всі листи від своїх; в них стільки туги за широким світом і за славою.

Я читав ці листи з української провінції до першої фільмової зірки з наших земель — українки. Листи з Луцька, Ковля, Бродів, Підгаєць, Кобриня. Листи від малих школярок і від закоханих студентів, а навіть від сільських дівчат з далекого, забутого села. Часто-густо, вичитавши дрібну вістку в нашій або й чужій пресі про успіх їх посестри-українки, дівчата (дарма, що не ортоґрафічно) пишуть з подивом і просять артистку повідомити їх, як вона живе, як одягається і чи справді, (це найважніше!), чи дійсно це вона грає в справжньому кіні.

Пані Тамара має добре серце і відписує на всі листи; не жалує автоґрафів.

Користаючи з нашої з нею розмови, передає теж нам радо свою світлину з автоґрафом, та одночасно прохає передати від себе щирий привіт усім читачам „Нового Часу".

(„Новий Час"). Н. Н.

Михайло Зощенко.

СУМНА ПРИГОДА

У Василя Петрова сталося нещастя: старий Никифор Никифорович, Василів тесть, не пробудився зовсім одного гарного ранку. Що дня злазив з своєї антресолі пятою Василеві в лице, марудив з годину, гімнастикувався трохи, аж старі кости тріщали страшно, поколисав дитину й ішов до парку на сонце.

І ось нині любий Никифор зовсім не наступав пятою на лице й не ґімнастикувався.

Тож можна сказати, що Василь пробудився припадково. Жінці Марті приснилося щось зле й вона крикнула голосно. Обоє підвелись і відразу здивувалися, що в дядька Никифора на антресолі так тихо. Василь приставив драбину, зліз нагору та зараз зліз, втираючи очі від сліз: дядько Никифор покінчив своє нещасне життя.

Не голосили довго. Никифор був уже старий та прикрий. Ще раз тільки справдили, що не живе (Марта навіть трохи дивувалася, що небіжчик все таки має рожеві лиця), потім Василь побіг до похоронного заведення замовити караван.

У бюрі було тихо та спокійно. Управитель завзято довбав у фіолетному носі та навіть не схотів глянути на Василя.

— Ідіть туди, звідки ви прийшли — сказав.

— Вже три місяці як у нашому заведенні застій. Громадяни не хочуть умирати. Чого ви прийшли? Доскулювати мені?

І караванар висікав ніс у хустину.—Якжеж це? відповів обурений Василь. — Мій батько помер, Никифор Никифорович. Заїжджайте мерщій небіжчика відвезти на відповідне місце.

— Нічого вам тепер не пораджу, любий громадянине. Караван, щоправда, стоїть у шопі. Колеса трохи заржавіли; це не шкодить, можна вичистити. Лише, вважаєте, коней не маю. Коні в місті, позичені.

— То що я тепер зроблю — хвилювався Василь. — Може трупа сам маю занести до крематорії, на плечах, що?

— Га, як хочете! Я вам раджу підіждати...

— Як довго?

— Пять днів. За пять днів пришлю вам караван. Скорше не можу. Коней нема.

Василь з тяжким серцем поплентався до дому. Жінку й дитину на цих кілька днів вислав до Івана Луценка, сам остався з небіжчиком. Але рано прибіг до Івана та присягнув собі, що не вернеться до дому, поки там буде дядько Никифор. Василь присягався також, що в ночі, була може перша година, небіжчик ворухнувся та замимрив щось крізь сон.

Тимчасом в Івана появився новий гість — дифтерія. Вся родина Петрових якстій побігла до дому. Все там безпечніше, бож Никифор не помер на ніяку заразну недугу, лише від старости. Довго йому жилося на світі.

А саме, як входили у хату, Никифор стояв біля водопроводу та пив воду, наче горівку. Так, мої дорогенькі, не помиляюся — це був Никифор. А рожевий був на лиці, наче молода у вінку. Дядько, вважаєте, не вмер, тільки запав у летарґічний сон. Медицина знає такі випадки й можете спитатися вчених професорів, то вам скажуть.

Отже наш Никифор зараз присів тричі, аж йому щось у коліну трісло, та сказав, щоб дали йому їсти. Ледви взявся до бараболь, що їх йому зварила перелякана Марта, ледви Василь покінчив своє зворушливе оповідання про пяного караваняра та про пять коней, коли ось — скажіть самі, читачі, яке життя замотане — зявляється караван, запряжений у два гніді коні.

Котрий тут Никифор Никифорович? — питається караваняр. — Давайте нам його тут. Завеземо трупа до крематорії.

Треба вам було бачити дядька Никифора. Зірвався, бараболею пацнув караваняра тай так відзивається:

— Іди собі геть, ти сумний жалібнику, що простягаєш кігті за жертвою. Це я Никифор, одначе живий. Дам я тобі трупа!...

А караваняр остовпів, очі вилізли йому наверх та зі сходів просто на караван. То раз затяв коні тай стільки ми його бачили.

І булоб, знаєте, дуже весело, лише що притрапилась у Петрових сумна подія. Дядько Никифор забагато зїв тих бараболь, що йому Марта зварила, забагато попив води. Зараз утратив румянці тай на другий день померлося йому, небораковї. Застиг як лід. Василь зараз побіг по караван, та його звіттам викинули. „Містифікатор — верещав караваняр — маґік, трупи оживляє. Другий раз не обдуриш мене, брате".

І за ніщо в світі не хоче післати каравана.

Саме тепер Василь і Марта думають над тим, що почати з небіжчиком Никифором, який не має вже румянців і холодний, як труп.

Порадьте їм, любі читачі.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

І З САМОГО ЗАГОЛОВКА НАУКА.

Вийшла недавно книжка Альберта Дойча під заголовком „Умово хорі в Америці".

Можна догадуватися, що не буде вона така почитна, як якась повість. Багато людей певно не буде її читати. Всетаки навіть тим, що її читати не будуть, варт звернути увагу на її заголовок: заголовок говорить про „умово хорих". Уже самий заголовок нас дечого навчає: він показує, що так звані божевільні люди це хорі люди.

Колись цих людей уважали за „опутаних чортом" або за грішників, які за якусь тяжку провину були покарані поміщанням ума. Через те умової недуги стидалися. З умової недуги стид переносили на самих умово недужих. Через те умово хорих стидалися.

Нині лишень заскорузлі люди держаться цих поглядів. Думаючі люди умово хорих трактують так, як трактується інших хорих.

І ПОЛІЦІЯ МОЖЕ ДЕЩО НАВЧИТИ.

Кілька американських письменників і письменниць склали спільними силами книжку про „славні" на ввесь світ злочини. Між описаними в цій книжці вбивниками є історія Ляндрі, француського злочинця з наших часів, звісного як „модерний сися борода".

Називали його так за звісною казкою про потвора з синьою бородою, що вбивав усі свої жінки. Цей Ляндрі, каже француська поліція, вбив 11 жінок.

Історія цього злочинця не кожному гарне читання. Одначе навіть людині, що про вбивства не любить читати, цікаво прочитати, що француська поліція, прослідкуючи злочини „синьої бороди", ніколи не дозволила собі згадати поіменно його справжньої жінки, котра до злочинів свого чоловіка була зовсім непричетна.

Ми в Америці привикли до зовсім інакшого відношення поліції до осіб з родини особи, підозрілої за злочин. І ми в своїм відношенню до знайомих теж не все вважаємо на репутацію невинних людей з родини винуватих, і часто дуже свобідно пускаємося з язиком і сплетнями проти одного члена родини, судячи його за вчинки іншого.

ПО ЩИРОСТІ.

Американський конгресмен Морі Мейверик написав опис власного життя, котрий тепер розхвалюють широко американські критики. Хвалять його передвсім за те, що він написав цей життєпис з повною щирістю, не закриваючи нічого ні про себе ні про свою родину.

Не багато є в нашій літературі життєписів, але й ті нечисленні писані з зовсім іншим наміром. Українські автори власних життєписів рідко пишуть з повною щирістю. Вони стараються написати про себе й свою родину не правду, але щось гарне. Як приходить до чогось, що їм видається негарним, вони це закривають, замазують або перемальовують.

Що цікавіше для читача: чи читати отвертий життєпис, чи підмальований так, щоб усе в ньому виходило гарно?

НАГОРОДЖЕНИЙ ГЕРОЙ.

Морі Мейверик описує в своїм життєписі свою карієру в американській армії. Він був у світовій війні командантом відділу машинових крісів. Як він прийшов на фронт, усі його жовнірі й усі його офіцири погинули, а він самий був тяжко ранений. Ще 18 літ по тій битві Мейверик носив у своїй спині кулю, через що він не жив ні одної хвилини без свідомости болю.

Коли він приїхав уперше до Вашингтону, вибраний конгресменом, один поліцай арештував його як пияницю на тій основі, що він не міг ходити просто. Доперва у Вашингтоні дав він собі спилувати в хребтовім стовпі 5 хребців та зрізати боляк на хребтовім стрижні.

Який висновок зробилиб ви, чи що подумалиб ви собі, маючи такі досвіди? Отже Мейверик з тих досвідів витягає таку науку: „Це справді обурююча кривда, що бідна людина не може йти до лікаря..." Ці слова будуть для нас іще замітніші, коли ми довідаємося, що Мейверик не належав до бідних людей.

Коли порівняти ці слова з тим, що кожний з нас сказав би в такому положенні, то чи не змалював Мейверик свого характеру у своїй книжці?

ЛЮДИ В ДЕПРЕСІЇ.

Коли до Америки прийшла депресія, Мейверик покинув свою урядову позицію колектора податків і свій приватний бізнес, що разом давали йому $18,000 річного приходу, і поїхав по Америці, щоб пізнати, який вплив має депресія на людей. Він їздив по краю як простий „гобо", товкся возами товарових поїздів, бачив власними очима жертви депресії.

Він каже про жертви депресії: „Вони не мають ніяких погіддів. Вони не чують ніякого обурення. Вони не знали, чому вони голодні й без праці, і здавалося, що вони навіть не хотіли цього знати. Вони навіть не говорили про те, якби то рішити свої проблеми..."

Що зробив із цими людьми Мейверик? Що робили інші, звісно. Одні сказали, що так безробітним треба, бо це їх вина, що вони без праці. Інші кажуть, що всі безробітні це назріваючі революціонери або злочинці, і їх треба трактувати як таких. Інші кажуть, що як є між ними імігранти, їх треба післати назад туди, звідки вони прийшли. Дехто каже, що їм треба дати кави й бублик.

Мейверик став конгресменом, щоб облекшити відповідними законами долю цих людей.

М. Костишин.

ПАЦИФІКАНТАМ БЕРЕЖАНСЬКОГО ПОВІТУ 1937 Р.

Гей, пани, пани ледачі,
Зброїте бандитську лаву,
Шлете їх в танки собачі,
Щоб нанесли вам неславу.

Ваша гордість над все пишна,
В шовінізмі страх завзята,
На ділах лишилась злишна,
З себе строїть вар'ята.

На руїнах гульню зводить,
Не щадить старця, ні жінки,
Лиш байдужно в крові бродить.

Як попаде в загумінки,

Де добро мужик складає,
Що скроплене гірким потом,
Те все „язва" розкидає
Тай мішає враз з болотом.

Гей, руїнники пузаті!
Ви з ледарством тісно зжились,
На ці землі в нас багаті
Ласим оком задивились.

Вас манять здобутки наші,
Дармо прагнете наживи,
Апетитні шлунки ваші
Нищать кооперативи.

Та дочасна гульня ваша
Закінчиться страх жахливо,
Як наспіє пімста наша,
Розпічнеться гучне жниво.

Кров за кров! Зітруться лави,
Без вагань і без пощади,
Для народу, для держави
Знов поставлять барикади.

Ще й озветься гаківниця,
Підійметься дужа сила;
Відітхне стара столиця
Князів вольних Льва й Данила.

НА ПОШАНУ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

З нагоди 250-ліття обняття гетьманської булави Іваном Мазепою (25. липня ст. ст. 1687 року), Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41 Rue de la Tour d'Auvergne) влаштувала виставу, просвячену памяті І. Мазепи. Значна частина вистави торкається союзу Мазепи з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портретів гетьмана, літературу про нього українською й чужими мовами, гравюри й картини різних малярів, музичні твори і т. і.

Організації вистави допомогли українські наукові інституції й окремі особи.

Упорядчик вистави — артист - маляр Л. Перфецький.

Підчас вистави намічено кілька відчитів.

Вистава триватиме до жовтня ц. р.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОЛЬШЕВИЦЬКІ СКАКУНИ.

Читаючи так звані „Українські Щоденні Вісти", що то тільки на словах „українські", а на ділі московські, тільки плечима стискаю. Як то ті „українські" редактори, що то так ревно „заступаються" за український робучий народ, скачуть з радости, що московські летуни доконали такої великої авіяційної демонстрації. Скачуть так, що головами до суфіту стукають. Прочитати хочби 192 число: на першій сторінці скаче В. Самітний, а далі Настасівський, (Сталін з третьої вулиці)), а ще далі підскакує Андрейчук (М. Ган). Скачуть і грубими буквами виписують такі імена: Чкалов, Байкуков, Беляков, Громов, Юмашев, Данілін. А на другій сторінці: Данілін, Юмашев, Громов і т. д. На третій сторінці те саме і на четвертій те саме.

Не знайдеш серед тих імен ні Павленка, ні Прокопенка, ні Лисенка. Українці видно не здібні до авіяції. Та нашим „оборонцям робучого люду" байдуже.

Все, що походить з Москви це для них гарне, велике, розумне, і його треба хвалити. А завтра, коли прикажуть з Москви, то будуть гудити. Хвалили колись Зіновієва, Каменева, Радека, Бухаріна, Тухачевського, хвалили, аж дух їм запирало. А нині? Нині сякими такими синами їх називають. Хвалили колись Леваневського. А де він нині? Завтра за ним можуть піти всякі Белякови, Громови і т. д., а У. Щ. Вісти і всякі „таварищі" Гани, Настасівські, Самітні, з такою самою ревністю, з якою їх нині вихвалюють, будуть їх завтра опльовувати. Нині „урра", а завтра „дурак".

Та хай кричать собі У. Щ. Вісти „урра" скільки хотять. З їх крику ніхто собі нічого не робить. А вже найменше робить собі з їх авіяції японець, який крок за кроком усуває їх з Азії і сам там усадовляється.

Я. Удич (бувший товариш „скакунів", а тепер націоналіст).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестрицтво ім. О. Басарабової, від. 44, повідомляє своїх членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 1-го серпня в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членкинь, щоб прийшли на ті збори і вирівнали свої залеглости. Також просимо контрольорів, щоб прийшли скорше на галю і переглянули книжки. — Катерина Явна, секр.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Тов. „Нова Зоря" відділ 88, просить всіх членів, щоб у цю неділю, то є 1-го серпня, прийшли на збори Союзу. Члени, котрі довгують, повинні памятати, що урядники не суспендовують членів, але члени самі себе суспендовують, як не платять вкладок. Тому треба в тім памятати й не зрікати та накидатись невдяністю протів урядників. — І. Голодниський, писар; о. Д. Микитяк, організатор.

Веселе зі світу медицини.

Славний німецький професор медицини Вірхов чув велику нехіть до дармових лікарських порад, яких домагались його знайомі при всяких нагодах.

Одна дама спитала професора раз; „Пане професоре, як зачинається тиф?"

— Буквою „Т", ласкава пані — відповів славний лікар.

Лікар поручає пані, що хоче схуднити:

— Повних три місяці маєте їсти салату, сушений хліб та попивати яблочняком, а побачите, як схуднете!"

— Вибачте — каже кандидатка на струнку — чи те все маю їсти перед обідом, чи по обіді?

ВІЩИЙ СОН

У болгарському містечку Всясниця трапилася недавно подія, що своїм змістом надається не тільки на фільмовий сценар, але моглаб теж стати дуже доброю темою сензаційної повісти.

Мале болгарське містечко Всясниця мало не багато мешканців, зате мало старий ратуш, не старогс ще та мудрого бурмистра, якого ціле містечко любило і поважало. Одначе між радними мав бурмистр опозицію, якою проводив радний Гануля. Лідер опозиції леліяв у серці надію, що хоч бурмистр Карлов виконує совісно свої обовязки і покищо не думає уступати, всежтаки трапиться якась подія, яка поможе Ганулі перемогти свого суперника і самому висунутись на провідне в місті становище. І справді така нагода небавом трапилася.

Сон.

Одного дня бурмистр Карлов був сильно стомлений цілоденною працею і сам не вчувся, як, засівши у вигідному фотелі, заснув. Бурмистрові снилося, що до ратуша прийшов якийсь незнайомий старий добродій у стародавньому одязі і кивнувши мовчки на бурмистра рукою, велів йому йти за собою. Бурмистр пішов послушно за дивним незнайомим, який почав сходити до пивниці. Перед ним відчинилися всі двері і вони входили до таких закутків у пивниці, де вже віддавна мабуть ніхто не ходив. В одній кімнаті старець станув і показав рукою долівку. Зчудований бурмистр побачив глибоко в мурі якийсь дивний скарб. Бурмистр зігнувся, щоб досягнути скарб рукою і... в цій хвилині збудився, впавши на коліна з фотелика. Хоч бурмистр відразу зорієнтувався, що все те йому снилось, одначе думка про скарб у підземеллях не покидала його ні на хвилину і він був твердо в думці переконаний, що його сон був віщий.

Димісія бурмистра.

Найближчого дня на засіданні міської ради бурмистр оповів свій віщий сон. Всі зібрані лавники і члени ради сильно зчудувалися і по довшій надумі почали над справою сну дискусію, яка згодом стала незвичайно бурхлива. Деякі радні вірили у віщість бурмистрового сну, одначе більшість виступила проти проєкту бурмистра, який переконував радних про потребу розшуків у підземеллях старого ратуша. Таку незвичайну нагоду, в якій міг бурмистра скомпромітувати, рішив негайно використати лідер опозиції, Гануля. Він забрав голос у дискусії і накинувся на бідолашного бурмистра мокрим рядном, кажучи, що на підставі сну булоб злочином наразити місто на непотрібні видатки, руйнувати мури і фундаменти та шукати уроєного скарбу. Крім цього заявив він, що виступ бурмистра з таким дивним проєктом виглядає радше на кпини з громадян і радних і підкопує повагу й престіж міської ради. При кінці своєї промови домагався він не тільки відкинення проєкту, але й димісії бурмистра.

Лідерові опозиції, який умів незвичайно переконливо говорити, вдався плян. Рада проєкт відкинула, а бурмистрові не залишалося нічого іншого до роботи, як зголосити свою димісію, яку рада негайно приняла. Бурмистр, який на початку засідання вірив у свій успіх, ледви вспів переконати радних та випросити в них ухвалу, щоб йому дозволили на власний кошт почати розшуки у підземеллях ратуша.

Два табори.

Чергового дня ціле містечко довідалося про хід засідання міської ради та про дивну справу, яка закінчилася димісією бурмистра, і відразу подiлилося на два табори. В місті настало таке схвилювання, що мало що не зчинилися бучі. На становище бурмистра покликала рада Ганулю, якого в місті майже всі не любили. Карлов, який не тратив віри у свій віщий сон, приступив негайно до важної праці над розшуками у підземеллях ратуша. Найняв робітників, купив прилади й почав праці над розкопами фундаментів. Важка праця тривала повних два тижні. Щойно по двох тижнях натрапили робітники у глибині 3 м. під поверхнею землі на якусь скриню.

Успіх.

Негайно почали всі робітники під проводом Карлова добувати важку скриню на верх. Коли потім її відчинили, всі мало не танцювали з радости, бо виявилося, що у скрині є правдивий скарб золотих предметів, дорогоцінностей, грошей і т. д., які походять із XVII. ст. Вартість знайденого скарбу оцінили на міліон левів. З ініціятиви міської корпорації відбулося негайно засідання міської ради і на вічне мешканців цілого міста, в якому прилюдно перепросили Карлова за недовіря та рішили віддати йому уряд бурмистра до смерти. Опозиціонера Ганулю, який інтригами висунувся на провідне становище, приневолили зректися не тільки становища бурмистра, але й радного.

Карлов використав скарб як слід, бо негайно приступив до будови нового ратуша, поправи доріг і що найважніше: полатав громадський буджет і тимсамим підніс добробут цілого міста завдяки віщому снові.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

МІСТА — МАРЕВА

Годі собі уявити, щоби десь у світі існувала оселя, засоблена в новочасні каварні, кіна, залізницю, та в якій нема живої душі...

А всеж таки цілу низку таких саме міст знайдете під бігуном. Оце наслідки фантастичних виправ по підбігунові скарби. На далекій півночі, у віддалі може тисячі кільометрів від північного бігуна є міста, в яких ніхто не мешкає.

Ці оселі повстали серед незвичайно романтичних обставин. У заливі Кінґсбей, меншебільше на шість днів дороги від Нордкап, лежить найбільше з тих міст... Лондон. Назву свою виводить від того, що його основниками були імовірно самі анґлійці з Лондону.

На початку цього століття повстала була думка, вихіснувати всі земні скарби, що знаходилися довкруги бігуна. Хоч це було божевілля піднятися такого завдання, проте ініціятори кинулися до невсипущої праці, надіючись надмірних доходів. Справді небаром попали на розмірно великі поклади білого мармору. Виглядав він наче карарійський мармор. Негайно заложили в анґлійському Лондоні товариство, яке закупило велику силу акцій та вислало на північ низку кораблів із знаряддям та робітниками. Згодом на місці поставили місто, випосажили його в новочасні уладження, льокалі та установи. Одначе виявилося небаром, що вся праця пішла на марне. Коли добутий мармор привезли кораблями до Анґлії, переконалися, що добуті з таким вкладом праці скарби — це зовсім безвартісний матеріял. Камінь, піднищений вічними морозами, зовсім розпався, коли привезли його до теплих країв.

За кілька днів цілу осаду північного Лондону до чиста закинули. Мешканці не вспіли навіть забрати свого добра, та залишаючи все на місці, втекли перед жахливими морозами, які саме починалися.

І так новий Лондон залишився із порожніми ресторанами, каварнями та кінами. Так принайменше говорять поржавілі вивіски...

Одначе ця невдача ніяк не відстрашила відважних від дальших спроб. В іншій околиці північного бігуна вирішили добувати вуголь. Знову спровадили дві тисячі людей, заложили шиби й копальні, поставили доми й розривкові кімнати, а проте все те залишилось небаром на поталу вітрам та морозам: виявилося, що куди лекше добути вуголь із глибин гір, як перевезти його крізь ледяні пустарі до Европи. Нове місто стрінула така сама доля, що й мармуровий Лондон...

Лише питалася...

— Скажи мені, що це в вас була за авантура? Я думав, що стеля валиться!

— Алеж ніколи в світі! От дрібниця... Це лише жінка питалася, де я так довго був.

—o—

Іспит.

— А що, Ігоре, вдався тобі іспит?

— Знаменито, вуйку, так що на загальне домагання мушу повторити!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На інвалідів.

Дня 27. червня ц. р. на весільній забаві в дочки громадянина Семка і Марії Киндибалюків присутні гості зложили на інвалідів пять долярів, які вислано через Обєднання.

Н. К.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Евген Ляхович з Ню Йорку і панна Оля Грицей з Клівленд О., з нагоди своїх заручин, що відбулися дня 24. липня ц. р., зложили на визвольну боротьбу $25.

—o—

ЖЕРТВИ НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ З НАГОДИ 7-ГО ЗІЗДУ ОДВУ В НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Асторія, Л. Ай.: від. ОДВУ ч. 1 $75, Український Демократичний Клюб $10, Братство св. Миколая, від. УНС ч. 5 $10, Молодечий Клюб $5.

Шікаґо, Ілл.: 2-гий від. ОДВУ $10, від. ОДВУ ч. 47 $23, відділи МУН чч. 2, 46 і 47 по $25, Жін. відділ ім. О. Басарабової ч. 57 ОДВУ $10, Жін. від. ОДВУ ч. 52 $20, Українське Запомогове Товариство $5.

Гемтремк, Миш.: від. ОДВУ ч. 4 $25, Тов. ім. Маркіяна Шашкевича від. УНС ч. 94 $25.

Ґартфорд, Конн.: від. ОДВУ ч. 5 $10, від УЧХ ОДВУ ч. 5 $15.50, Український Ґорожанський Клюб $10, Українська католицька церква $8.50, Братство св. І. Хрестителя, ч. 227 УНС $10, пані Кат. Ярошевич $5, п. Петро Предзімірський $5.

Клівленд, Огайо: від. ОДВУ ч. 8 $50, від. 8 МУН $10, Жіночий від. ОДВУ ч. 8 $10, Українська греко-католицька парохія $10, Братство св. Петра й Павла, від. УНС ч. 162 $10, Братство св. Петра й Павла $10.

Сиракюз, Н. Й.: від ОДВУ ч. 9 $5, УЧХ ОДВУ ч. 9 $3, Український Горожанський Клюб $5.

Ню Йорк, Н. Й.: від. ОДВУ ч. 10 $50, від. 30 УЧХ ОДВУ $20, Центральний Комітет Українських Організацій $15, від. 204 УНС $50, Тов. „Дністер", від. 361 УНС $25, Братство св. Володимира, від. 130 УНС $5, Орґанізація Оборони Лемківщини $10, адв. Михайло Пізнак $10.

Філядельфія, Па.: від. ОДВУ ч. 12 $44.50, Братство св. Володимира, ч. 105 УНС $10, Українське Горожанське Товариство $10.

Вунсакет, Р. Ай.: від. ОДВУ ч. 16 $15, Сестрицтво Непор. Зачаття Преч. Діви $5.

Провіденс, Р. Ай.: від. ОДВУ ч. 17 $80.

Пасейк, Н. Дж.: від. ОДВУ ч. 18 $5, від. ОДВУ ч. 34 $62.50, від. УЧХ ОДВУ ч. 34 $5, від. МУН ч. 71 $5.

Ню Гейвен, Конн.: від. УЧХ ОДВУ ч. 19 $10, УЧХ з панахиди $30.50, Молодече Т-во „Бандурист" $10, Бравство св. Михайла $10, Т-во „Українська Січ" $10, Т-во „Любов", від. 370 УНС $20, Сестрицтво Непор. Зачаття Пресв. Діви Марії $5, М. Навроцький $10.

Вест Ню Гейвен, Конн.: добродійка Агафія Бундзяк $30.

Рачестер, Н. Й.: від. ОДВУ ч. 20 $15.

(Кінець буде).

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(75)

Кожного дня впродовж довгого увязнення нещасного Дарнота маянські покручі завдавали йому все якісь нові муки. Вони були садистами, що любуються в терпіннях інших. Їх племя було залишком колись славної цивілізації. Та внаслідок певних перемін вони ступнево здеґенерувалися фізично й духово та стали поклонятися всяким чорним силам.

Хоч їх тіла були вже з природи здеформовані, то вони старалися надати своїм обличчям іще страшнішого виду шляхом ріжних операцій. Вони виглядали так страшно, що вже на сам їх вид, коли вони появлялись перед Дарнотом, в останнього з жаху терпла шкіра. Лиш одна особа серед них була гарна: це їх королева Залія.

Та хоч вона була гарна на вигляд, то її серце не було милосерніше від її підданих. Фактично вона насолоджувалася муками Дарнота більше, ніж котрийнебудь пересічний маянець. Вона сідала близько Дарнота і коли він корчився з болю, то в неї на обличчі виступала садистична насолода. „Колись, як прибуде Тарзан, ти теж зазнаєш терпінь", шептав Дарно.

Королева Залія засміялася. Вона вже нераз чула від Дарнота історію про Тарзана. „Твій приятель Тарзан", заговорила вона, „хтоб він не був, ніколи не знайде входу до затраченої столиці. Колиб одначе він на своє нещастя цей вхід знайшов, то його стріне така сама доля як ось тих". З тими словами вона відкрила двері до одної кімнати. Дарно зжахнувся.